

Marktpraat

Uitgave van de Historische Kring Gende

Se jaargang (2002) nummer 3

Redactie: h.braamstraat 2

6691 ZD gendt

☎ 0481 421503

Colofon: zie oud en nieuw nieuws op de laatste pagina

Nieuw secretariaatsadres: Waterwolf 31, 6681 TH Bemmel

Deze Marktpraat is bestemd voor:

Zie enveloppe/omslag

Naast Marktpraat ontvangt u ditmaal 3 publicaties van de HKG:

De aardappel. Sectie F, bijdrage 24, 4 pagina's, verzorgd door Henk Klaassen en

Kerkverhuizing in 1844. Zie hiervoor ook onder het kopje Kerken, op deze pagina.

Geschiedenis van het Hertogdom Gelre, Sectie F, bijdrage 25, 7 pagina's, door Geert Visser

Gendts	=	betekeni
289 mem	=	tepel, speen
290 mersparts	=	meestal
291 metèrrie	=	pus
292 miege	=	plassen
293 mieghummel	=	baby, peuter
294 miene maken	=	heisa, omslachtighe
295 mieterig	=	1. nijdig, klierig, 2. k
296 mietzak	=	klierig persoon
297 minnekas	=	niet best
298 misketsen	=	mislukken
299 mode	=	bezig zijn, in d
300 moe-s	=	stampoot
301 moel	=	mond, gezicht
302 moijeke	=	zinloos wroete
303 mólleke	=	mollige baby
304 moorvas	=	vast als een m
305 mot	=	mist
306 murpiepke	=	mergpijpe
307 naks	=	naakt, bloot
308 naóle	=	zanikken, vev
309 naovenant	=	van hetzelfde,
310 nattes	=	natte voeten
311 neaie	=	smiten
312 nes	=	net als
313 nésdóje	=	de jongste
314 netse	=	elkaar plagerig
315 neuje	=	uitnodigen
316 néven op	=	langs
317 nolemuschoot	=	nootmuscaat
318 notes	=	heel nodig plas
319 oije kloije	=	eau de cologne
320 olieneutje	=	pinda
321 ondergrei	=	ondergeped
322 ondermije	=	overrijden
323 onderroom	=	ondermelk, afg

Dialect

De Katholieke Universiteit van Nijmegen werkt aan enkele streekwoordenboeken van de Gelderse dialecten.

Op verzoek van medewerkster Charlotte Fibers heeft de Kring een werkgroepje gevormd, dat de Gendtse bijdrage zal verzorgen.

Uiteraard maken we geen bezwaar als u hieraan wilt meedoen.

Kerken

Plannen die in het parochieblaadje 'Gendtse Klanken' en in 'de Gelderlander', onlangs gepresenteerd werden over een eventueel andere invulling van het "kerkgebeuren" zijn voor ons aanleiding om aandacht te schenken aan eerdere momenten in de Gendtse geschiedenis waarin hetzelfde onderwerp aan bod kwam.

In deze Marktpraat (bladzijde ^{11 en 12} 10 en 11) treft u een uit de Gelderlander overgenomen artikel aan over de bouw van de huidige kerk.

Als publicatie van de Historische Kring Gende, (Op te bergen bij Sectie E, Religie, Bijdrage 5, 3 pagina's) treft u verder bij deze Marktpraat onder de titel 'Kerkverhuizing in 1844' een verslag aan uit 1844, waarin in bewoordingen, stijl en bloemrijkheid van die tijd, verteld wordt hoe de verplaatsing van de parochie van Hulhuizen naar Gendt in zijn werk ging.

Het tijdschrift waaruit M.Dinnissen dit verhaal jaren geleden overschreef, was een tijdschrift dat tussen 1818 en 1869 enige keren per jaar in katholiek Nederland. verscheen.

Zie vervolg op pagina 2.

In dit nummer:

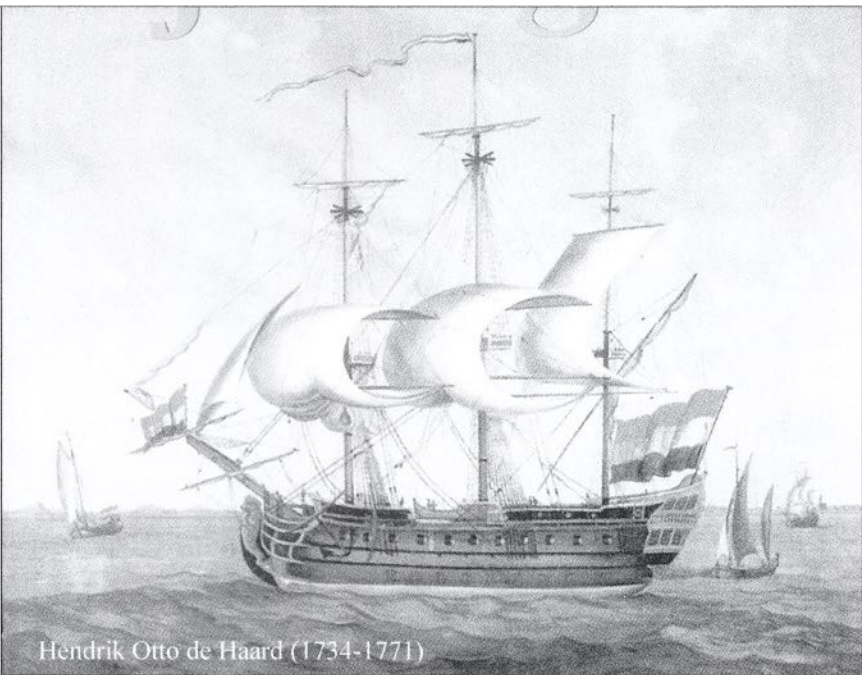
Ziet u voor u: 1# Kerken vervolg / Webside : 2# Open Monumentendag / Kersenfeest-tentoonstelling 2002 : 3# Antoon Peters : 4# Jaaroverzicht seizoen 2001-2003 : 5# Ien 't Gendts: Den Driefgraaf (2):.6# Huisnummerregister Wijk D : 7/8/9# Vervolg Kersenfeesttentoonstelling : 9# Vermiste militair: 10# St. Martinuskerk. : 11/12# Regio / Aanwinsten / Bijbaantjes : 13# Gendtse Polder : 14# De Blaasbalg : 15# Uit ons fotoarchief : 16# Krantenknipsels : 17# Leden / Oud en nieuw nieuws : 18#.

Open Monumentendag

Sinds er jaarlijks Open Monumentendag gehouden wordt doen wij in Gendt mee. Wel met een onderbreking van 4 jaar. Deze onderbreking was er omdat wij vonden dat er in Gendt zelf na een aantal jaren geen hond meer op afkwam. Dan maar niet, dachten wij.

De afgelopen jaren probeerden wij met de historische kringen in de regio iets gezamenlijks te organiseren op die dag. Dit gebeurt dan aan de hand van het thema dat landelijk voor Open Monumentendag wordt vastgesteld. Toen dit Monumentaal Groen luidde, hebben wij bijvoorbeeld een fiets- en wandelroute langs bijzondere, landelijke plekje samengesteld en met Wonen en Interieur, hadden wij een folder over de huizen van de Amsterdamse School in deze regio. Deze huizen worden straks monumenten. We moeten wel zeggen, dat deze gezamenlijke activiteiten meer belangstelling trokken dan eerst, hoewel Gendt wel achterbleef bij Huissen en Bemmelen; maar die hebben dan ook meer inwoners.

Dit jaar was het thema **Handel en de VOC. (Verenigde Oost-Indische Compagnie)**. Daar konden de kringen eigenlijk niet zo veel mee, dus een gezamenlijke presentatie zat er niet in. Als historische kring Gente besloten we toch iets te doen en in ons kringgebouw een tentoonstelling te houden met oude foto's van dorpsgenoten die tijdens de uitoefening van hun beroep gekiekt zijn. Daarbij hadden wij ook een aantal gereedschappen die met diverse oude ambachten te maken hadden. We waren op zaterdag 11 september van 11.00 tot 17.00 open en per

Hendrik Otto de Haard (1734-1771)

ongeluk, omdat enkele bestuursleden zich in de dag vergist hadden, als extraatje ook op zondag. Maar naast af en toe een bestuurslid, dat even wilde kijken hoe het liep, konden we vrijwel geen bezoek noteren.

Daar doen we het niet voor! Wie weet waaraan het ligt? Als het toch het onderwerp is, hebben we misschien volgend jaar meer succes als het over boerderijen gaat. Of zijn de mensen in Gendt monumentenziek en is deze dag op sterven na dood? Dan hoeven we verder geen moeite te doen en laten we deze dag wat Gendt betreft, wegglijden in de vergetelheid.

Laat het ons weten als u ideeën hebt om deze dag alsnog tot een succes te maken.

Yvonne de Boer

Kersenfeesttentoonstelling 2002

Het was een rare drukte net na de opening van onze Kersenfeest tentoonstelling. De opening was in zoverre net als altijd, dat dit al jaren samen gedaan wordt met de Stichting Kunst Verbeeld. De kersenkoningin opent dan na enkele toelichtende woorden van de voorzitters zowel de kunst- als onze fototentoonstelling. Dit jaar was het gebeuren nog meer gezamenlijk dan anders, omdat onze Geert Visser ook gevraagd was in zijn inleidende speech meteen de kunsttentoonstelling te betrekken.

Voor de toegangsdeur van onze tentoonstellingszaal in de Leemhof

hing een historische vlag van de Bataven. Deze hing er niet voor niets, want binnenin waren foto's te zien uit het 70 jarige bestaan van deze voetbalclub. Gekscherend merkte Geert Visser nog op dat de kersenkoningin als openingshandeling deze oude vlag doormidden moest knippen, maar toen het puntje bij paaltje kwam bleek dat deze historische heiligschennis niet nodig was. De vlag was opgehangen aan enkele haakjes en toen de vlag verwijderd was, stond niets de toegang tot de tentoonstelling meer in de weg. Wat was het nou voor rare drukte meteen daarna?

Vervolg op pagina 9

Antoon Peters

Eén van de thema's van het Kersenfeest van vorig jaar was genealogie. Aan de hand van de stamboom van de familie Van Gendt liet de sectie genealogie zien hoe de familieverhoudingen van dit geslacht in elkaar zitten. Op dat Kersenfeest konden belangstellenden via de computer de geschiedenis van hun familie op het scherm toveren. En, tegen een kleine vergoeding een uitdraai van de stamboom bestellen. Velen zijn achter het toetsenbord gekropen, meer dan honderd mensen hebben een stamboom besteld. Ineke de Haan en Willem Rasing zijn geruime tijd bezig geweest om alle verzoeken te verwerken.

Genealogie leeft. Op maandagavond komen in ons onderkomen vaak mensen die iets over hun familie willen weten. En die komen heus niet alleen uit Gendt. Bovendien ontvangt secretaris Yvonne de Boer op gezette tijden uit alle delen van de wereld via e-mail verzoeken om inlichtingen. Vaak kunnen we helpen. Een druk op de (computer)knop doet wonderen.

Iedereen snapt natuurlijk dat het niet zo eenvoudig ligt. Of je nu een boek of computer gebruikt voor het presenteren van gegevens, eerst moet iemand ze verzameld en toegankelijk gemaakt hebben. Het overgrote deel van dit monnikenwerk heeft Antoon Peters gedaan. Ontelbaar vele uren heeft hij besteed aan dit werk. Antoon is een geboren en getogen Gendtenaar. Na zijn huwelijk verhuisde hij naar Rheden, maar Gendt bleef natuurlijk zijn belangstelling houden. Zijn belandstelling voor genealogie werd gewekt door 'meester' Dinnissen. Op zijn werk in Arnhem had hij lange middagpauzes. Op zijn dagelijkse wandelingetjes door de stad kwam hij regelmatig langs het Rijksarchief. Door daar naar binnen te stappen en in de archiefstukken te snuffelen, kreeg zijn interesse handen en voeten. Toen in 1983 een aantal enthousiastelingen de historische kring oprichtte, werd hij lid en kwam zijn kennis van genealogie van pas. Namens de sectie genealogie zat hij in het bestuur. Antoons passie voor stam-

boomonderzoek werkte aanstekelijk. Zelf dook hij in de archieven en op zijn initiatief en onder zijn leiding gingen vrijwilligers aan de slag. Op de laatste kringavond van het seizoen 1993 – 1994 stelde hij voor om de geboorte-, trouw- en overlijdensregisters van de gemeente Gendt voor de kring te kopiëren. Kopiëren betekent hier overschrijven. Het verzoek was niet aan dovemansoren gericht. Omdat de boeken het gemeentehuis niet uit mochten, gingen Henny Teunissen, Mientje Wannet, Gerda Cornelissen, Marietje Hendriks, Riek Derksen, Piet Peters, Wim Kregting en de inmiddels overleden Jan Rasing iedere woensdagmorgen naar de raadszaal. Onder Antoons leiding brachten zij de gegevens uit de burgerlijke stand over op daarvoor gemaakte formulieren. Niet alleen past hier een woord van dank aan de schrijvers, maar ook aan de medewerkers van de gemeente Gendt die de schrijvers tot de gemeentelijke herindeling gastvrij hebben ontvangen. De koffie stond altijd klaar

Antoon verzamelde, stimuleerde en coördineerde. Jammer genoeg zagen we dat het hem door de ziekte van zijn vrouw en zijn eigen afnemende gezondheid steeds moeilijker werd om naar Gendt te komen. Eerst moest hij besluiten om zijn plaats in het bestuur op te geven. Het werk voor de sectie genealogie zette hij gelukkig nog voort. Tot dit voorjaar. Toen moest hij ook daar een punt achter zetten. Aan bijna twintig jaar werk voor de kring was een eind gekomen.

Antoon, de sectie genealogie bloeit. Zonder iemand tekort te doen zegt het bestuur van de Historische Kring Gende dat dit voor een groot deel op jouw conto geschreven kan, nee, moet worden. Namens iedereen in de kring bedanken we je heel hartelijk voor de tijd, inzet en enthousiasme die je aan de kring gegeven hebt. Natuurlijk blijf je lid. We hopen dat je dat nog vele jaren zult blijven en wensen jou en je vrouw alle goeds.

Namens het bestuur,

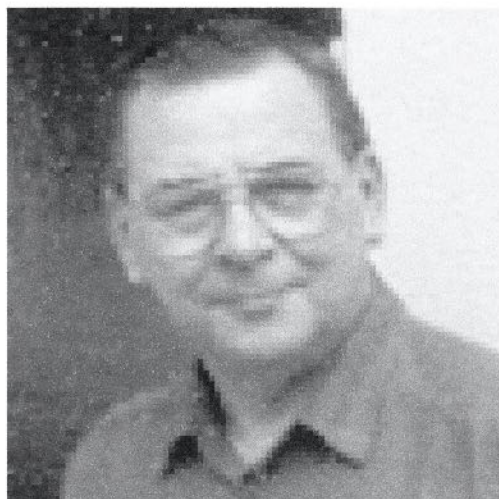
Geert Visser

Antoon Peters:

Links:
foto 1951
Als Gendtenaar.
Op verkennerskamp

Rechts:
foto 1993
Als Rhedenaar
Bij de opening
van Marca XX

Jaaroverzicht seizoen 2001/2002

Het was een zwaar jaar voor de kring. De ernstige ziekte van enkele naaste familieleden van bestuursleden noopte tot aanwezigheid elders. Gelukkig kon door de aanstelling van een nieuw bestuurslid iets van de druk van de uit te voeren werkzaamheden weggenomen worden.

Ineke de Haan nam het jaarprogramma voor haar rekening en verzorgde een groot deel van de ca. 100 tijdens het Kersenfeest bestelde genealogie-uitdraaien. De leden kregen als vanouds weer een paar geslaagde lezingen voorgeschoteld. De jaarlijkse excursie ging naar het Valkhof museum in Nijmegen, waar op dat moment een tentoonstelling over het Hof van Gelre de boventoon voerde. Geert Visser voorzag dit van geschiedkundige achtergronden en Yvonne de Boer belichtte enkele kunstvoorwerpen.

Enkele malen was er overleg met de gemeente over andere huisvesting, omdat Markt 20 op de nominatie staat gesloopt te worden, maar er is nog niets definitief bekend. Verder was er contact met gemeente en wijkplatform o.a. over de wapenleeuwen bij het voormalige gemeentehuis en de bestemming van het Gendtse erfgoed na de herindeling. Gerard Jansen en Henk Klaassen namen zitting in de commissie Ruimte voor Rijntakken over het behoud van de Gendtse Waard en in de nieuwe straatnamencommissie van de gemeente. Er waren contacten met andere historische kringen in de omgeving en de stichting streekmuseum.

Bestuursleden gaven akte de presente bij een aantal gelegenheden, zoals presentatie monumentenboek Bommel, onthulling beeld De Vlucht in Doornenburg, afscheid bestuurslid dhr. Elbers van Elden, jubileum Gendt Verbeeld, heropening café De Klok. Zoals ieder jaar waren er weer tentoonstellingen bij de culturele manifestatie in den Doornenburg, Open Monumentendag (waarvoor door ons een educatieve

folder samengesteld werd) en bij het Kersenfeest, ditmaal over het 70-jarig jubileum van de voetbalvereniging De Bataven.

Eind van het seizoen 2000/2001 werd de **kadastrale atlas van Gendt uitgegeven**. Een paar losse eindjes werden nog afgewerkt.

De oplevering van de Molenwijk in Gendt kon na jaren zijn beslag krijgen. Gerard Jansen had het idee om met de oude molensteen een kunstwerk voor de buurt te creëren en met behulp van de gemeente en veel organisatietalent van onze bestuursleden is er een geslaagde happening voor wijkbewoners en bouwers van gemaakt.

Er is van Geert Visser ook dit jaar weer een artikel in het jaarboek Terugblik opgenomen, ditmaal over **de wijkzorg**. Er werden diverse enquêtes ingevuld van verschillende instanties en er is advies uitgebracht over een nieuw gemeentewapen.

Om de leden op de hoogte te houden van ons werk verscheen Marktpraat 3 maal, waarnaast ook de navolgende bijdragen werden geleverd.

Sectie B.: Archeologie: Bewoningssporen aan de Linge.

Sectie G.: Heemkunde: Bijzondere huizen in Gendt

Sectie F.: Geschiedenis: Jeugdherinneringen: evacuatie.

Sectie G.: Heemkunde De brandweer van Gendt.

Sectie B.: Archeologie: Tegels met bijbelse motieven. En: Een nieuwe fruitloods op de Loohof.

Sectie F.: Geschiedenis: De Gendtse veren (Lang geleden, maar niet vergeten).

Tenslotte is er ook een commissie website in het leven geroepen, naast de commissie die ons blad Marktpraat van artikelen voorziet. We willen namelijk ook onze website voor belangstellenden steeds aantrekkelijker maken.

Y de Boer

Geert Visser

3

'TREK MAAR AAN HET TOUWTJE... EN DE WIJKVERPLEGING HELPT U'
Het Wit-Gele Kruis in Gendt voor de oorlog

Geert Visser is bestuurslid van de Historische Kring Gentie. Hij publiceert regelmatig over lokale en regionale historische onderwerpen.

In het eerste kwart van de vorige eeuw zijn in alle dorpen van de Over-Betuwe – maar niet alleen daar – kruisverenigingen opgericht. Het Groene, Wit-Gele en Oranje-Groene Kruis werden begrepen. Ieder dorp had zijn eigen, uit particulier initiatief ontstane afdeling. Veranderde inzichten in de taak van de kruisverenigingen, maar vooral de financiering door de overheid via de AWBZ in 1980, hebben tot schaalvergroting geleid. In de loop van de jaren negentig zijn de plaatselijke verenigingen opgeheven en opgegaan in de Stichting Thuiszorg.
Dit artikel beschrijft de eerste twintig jaar van het Wit-Gele Kruis in Gendt.

Ien 't Gendts: Den Driefgraaf (2)

Ien de vörrige Marktpraot hèk ollie vetèld over 't erte plukke bi'j de Hagevoort en achterien de Zandvoort. Dawwe dor dur 'n Ingels Jachtvliegtuug de stupe op 't lief gejaag wiere. En dawwe met 'n por jonges 'n sneuijtochje neve 'n driefgraaf mieke nor de daone wal.

A'j da verhaol nog nie gelèze hè, lop je wel 'n bitje achter. Da zou je now bèter èrs wel kunne doen vör da'j hieraon begin. Mar ge mot 't ok eiges wete.

De vörrige keer ware we gebleve, dat Rik Petes op moel en peut en mè veul lawiet as 't waore ien de grond verdwene was. Vanaf da moment za'k dus wieder gaon mè mien vahaol.

De schrik van die middag, 't gebeure mèt die Ingelse jager was ons niet ien de kouwe klere gaon zitte. We dochten dus medeen dat 't iets mèt den oorlog te make zou hèmme. Mar, nee, da kon eigenlijk nie, want ien de vèrste vèrte was t'r gin vliegtuug te bekènne. En we hadden ok gin ontploffing of zoiets gehörd. Mar wat dan wel?. Rik begon um hulp te roepe, dat was 'n goed teike, hi'j lèèfde dus nog en hi'j was toch ok nog wel bi'j zien positieve.

De stofzooi zakte wa wèg en langzamerhand zagen we wat er aon de hand was.

Now, die plek wo'k 't over hè, was aon 't begin van de daonewal. Dor ston en lag van alles wat: bome, boomstronke, weejepolle, brombèzestruke, brannetels, diesels, daonestruke, dreajgrei en zo wieder. 'n Plek wor eigenlijk nooit iemand kwam, alleen Rik Peters, mos dor dwars durhèn holvere.

Zo ongeveer ien de midde van de wal, die dor toch wel zo'n britte ha van zo'n meter of ach, nege, mè aon allebei de kante 'n breje graaf, zat 'n gat. 'n Gat worover dood hout zat, lag, en hieng. Worover vèrder ok nog van alle dreajgrei groeide.

De stof zakte vèrder umlèèg en we konne lankzamerhand wa zien. Ongeleufelijk, wa'n gat. Duuster, diep, spinnewibbe, oud hout. En vèr onderien, ien de schiem, onze kammeraad. Nor hèn en weer wat geharrewar, kwamen we tot de conclusie da we hulp zouwe motte haole. De boerderi'j van Sander Gasbèèk was 't kortste bi'j, Kortere bi'j dan de ri'j huze van klein Baol ien Haldere, alhoewel de afstand tot Gasbèèk toch nog wel meer dan 'n halve kilometer was.

't Was nie gemekkelijk die minse dor te overtuge dat 'r op de daonewal 'n diepe put zat en dat t'r ie-

mand ien gevalle was. Uuteindelijk gieng de baos 'n stalleer haole en 'n stuk touw. Toen ik zei dat die stalleer te kort zou zien keek tie mien aon of tie mien op wou vrète.

Affijn we gienge onderhand mèt zien vijven dur de weilanden nor de plek van 't ongeluk. En ik ha geliek, ze moste twee stalleere aon mekaor knuppe um Rik Petes onderien te bereike. Hi'j kwam d'r heelhuuds uut, alhoewel hi'j één bonk klei was en aon alle kante gebluts. De rest van de wèèk kwam tie trouwes niet mèr op schòl.

Hi'j vertelde mien dat meer nor onderen ien de put zeker 'n meter of twee/drie hoog, de wanden van basaltechtige onkels waren.

Toen ik 'saoves 't ongeleufelijke verhaol thuis vertèlde, wouwe ze mien èrs ok nie gleuve, net as bi'j Gasbèèk. Mien vader is den anderen dag nor de pliesie, van Dalen, gewès um 't te vertèlle. Mar èrs gieng tie

nève Petes op um daor te heure of ik nie gefantaseerd ha.

Hi'j kwam van de pliesie terug mèt de bodschap dawwe d'r mè gin mins over mochte praote. Da was um da ze 't gat misschien nog wel us konne gebruke um d'r onderduikers of zo ien te verstoppele.

Of dat nog gebeurd is, da wee'k nie, mar da zal wel niet, want 'n por maonden laoter op 17 september 1944 kwame de luchlandingen en toe was alles anders. 1)

1) Zou onderstaond berich 'n reden gewès kunnen zien vur politieagent van Dalen, um da diepe gat ien 't Broek geheim te houwe??

Uit het boek: 'Bezet gebied, dag in dag uit'.

31 juli 1944:

Ongeveer 300 politiefunctarissen duiken onder. Een andere aanwijzing van een veranderende houding onder de Nederlanders vormt het feit dat in de maand juli vele ambtenaren en gezagsdragers worden ontslagen omdat zij met steeds minder enthousiasme de Duitse bevelen uitvoeren.

Naor den oorlog zien achter ien 't broek bulldozers aon de geng gewès, um alle kule en gaote dich te make van de frontlijn die dor nève de wètering liep. De daonewal had toe practisch 't loodje al geleid dur de oorlogshandelingen. En bi'j de Lingeverbètering is van de daonewal 't laotste bitje dat t'r nog ston, opgeruimd

En zo kan ik mien eige now veurstèlle, da gillie mien hele verhaol nie ins mèr geleuve wille.

En da's eigenlijk ok nie belangrijk, of je 't gleuf of nie. 't Is vetèld ien 't Gendts, en dor gieng 't um!

Wijk D nr	sectie nr	cat	bewoner	huidige straatnaam	nummer
1	D225	C	H.Sweers	Smidstraat	1
2	D274	C	J.van Luenen	Hegsesstraat	21
3	D300	B	C.Jansen	Hegsesstraat	25
4	D355	B	H. de Haar	Hegsesstraat	29
5	D366	B	J.Joosten	Hemelstraat	12
6	D367	B	A.G.Joosten	Hemelstraat	10
6a	D368	B	C.Joosten	Hemelstraat	8
7	D348	B	Wed.T.Nienhaus	Hemelstraat	6
8	D347	A	A.Nienhaus	Hemelstraat	
9	D298	A	J.Evers		
10	D299	A	A.Leenders		
11	A259	C	H.J.Derksen	Smidstraat	26
12	A1272	C	H.Aarntzen	Smidstraat	20
13	A1271	C	G.Balk	Smidstraat	18
14	A1270	C	J.Willemsen	Smidstraat	16
15	A1269	B	Th.Joosten	Smidstraat	10
16	A1243	C	A.J.Peters		
17	A1252	C	Th.Braam		
18	A264	A	J.L.Jansen		
19	A265	B	Wed.G.Kregting		
20	A268	B	van Leeuwen	Kruisstraat	48
20	A615	B	G.Wiecherink	Kruisstraat	33
20a	A615	B	Th.Koenders	Kruisstraat	35
21	A604	C	J.H.Tonk	Kruisstraat	37
22	C452	A	W.E.Rasing	Zandvoort	
23	C584	A	G.Gerritsen	Zandvoort	
24	C585	A	Wed.J.Jeurissen	Zandvoort	
24a	C619	A	N.Schennink	Zandvoort	
24b	C620	A	F.Peters	Zandvoort	
25	C424	A	H.Klaassen	Zandvoort	
26	C454	A	H.Agelink	Zandvoort	
27	C556	A	G.Teunissen	Zandvoort	
28	C596	A	H.Hendriks	Zandvoort	
29	C596	A	Wed.Teunissen	Zandvoort	
30	C596	A	Wed.Roelofs	Zandvoort	
31	C596	A	W.v.d.Brink	Zandvoort	
32	C596	A	P.Rutten	Zandvoort	
33	C596	A	Th.van Zagten	Zandvoort	
35	C596	A	H.Ederveen	Zandvoort	
36	C596	A	J.Verkuil	Zandvoort	

Wijk D nr	sectie nr	cat	bewoner	huidige straatnaam	nummer
37	C596	A	J.Derks	Zandvoort	
38	C596	A	S.Jansen	Zandvoort	
39	C596	A	F.Sweeren	Zandvoort	
40	C596	A	J.Sweeren	Zandvoort	
41	C596	A	W.Driessen	Zandvoort	
42	C596	A	G.Jansen	Zandvoort	
43	C596	A	D.Doornenbal	Zandvoort	
44	C562	B	Th.Rasing	Zandvoort	3
45	C561	A	M.Buurman	Zandvoort	
46	C565	A	H.Geurts	Zandvoort	13
47	C566	A	J.Wessels	Zandvoort	
48	C567	A	A.van Alst	Zandvoort	
49	C568	A	P.Peters	Zandvoort	
50	C574	A	A.Verkuil	Zandvoort	
51	C583	A	A.Jeurissen	Zandvoort	
52	C558	A	M.van Wissen	Zandvoort	
53	D316	A	J.Andriessen	Zandvoortsestr	
55	D352	A	W. van Luenen.	Zandvoortsestr	
56	D356	A	C.M.Meurs	Hemelstraat	
57	D286	A	J.van Merwijk		
58	D286	A	Th.Kregting		
59	D295	A	Peters		
60	D317	A	Th. Artz	Flierensestraat	
61	D338	A	M.Roelofs	Flierensestraat	
63	D362	A	A.Roelofs	Flierensestraat	
64	D364	A	Wed.Roelofs	Flierensestraat	
65	D410	C	Th.Sweeren	Broeksestraat	
66	D410	C	J.Willemsen	Broeksestraat	1a
67	D345	B	J.G.Brom	Broeksestraat	
68	D341	A	S.Gaasbeek	Broeksestraat	
70	D78	A	H.Hendriks	Broeksestraat	
72	D288	A	Gebr. Vos	Broeksestraat	
74	D289	A	A.Hendriks	Broeksestraat	
75	D335	A	Gebr. Jansen	Broeksestraat	
76	D336	C	J.H.L.Meijer	Broeksestraat	2
77	D361	A	Th.v.Gellekom	Broeksestraat	6
79	D372	A	J.Pinta	Flierensestraat	
80	D246	A	J.Kerkman	Flierensestraat	
82	D349	B	Th.J.Derksen	Flierensestraat	19
83	D350	B	D.Derksen	Flierensestraat	

Wijk D nr	sectie nr	cat	bewoner	huidige straatnaam	nummer
86	D251	B	Th.Lensen	Flierensestraat	
87	D283	C	J. de Vries	Flierensestraat	
90	D358	B	J. de Graaf	Flierensestraat	
91	D359	B	W.Bosman	Flierensestraat	
92	D304	D	J.Barten	Flierensestraat	49
93	A1115	D	F.Peters	Flierensestraat	53
95	A1138	C	Wed.Stapel	Flierensestraat	55
96	A36	C	J.Lenderink	Flierensestraat	
98	A34	C	Wed.Lenderink	Flierensestraat	61
99	A1444	B	H.Willemsen	Flierensestraat	69
100	A1608	C	G.Lensen	Angerensestr.	17
101	A938	D	Kloppenburg	Angerensestr.	29
101a	A1534	C	J.Bouman	Angerensestr.	
102	A937	C	M.Berns	Flierensestraat	
104	A1449	C	G.Berns	Flierensestraat	60
105	A1448	C	J.H.Berns	Flierensestraat	
106	A598	C	Gebr.Pekel	Hogeveld	9
107	A908	D	A.Rasing	Hogeveld	7
108	A835	D	W.Barten	Hogeveld	

Wijk D nr	Sectie	cat	bewoner	Huidige straatnaam	num-
109	A1013	A	A.Aaldering	Hogeveld	
111	A967	D	Wed. Rasing	Hogeveld	
112	A73	C	Th.Schouten	Hogeveld	
113	A1483	C	B.Peters	Hogeveld	
114	A741	D	A.G.Jansen	Hogeveld	
115	A418	D	Wed.Rosmulder	Hogeveld	2
116	A1515	C	W.v.Sandbergen	Hogeveld	6
118	D321	A	H.Visser	Flierensestraat	40
119	D406	D	G.Huisman	Flierensestraat	
120	D279	C	Wed.Kerkman	Flierensestraat	32
121	D221	A	W.van Wel	Flierensestraat	
122	D252	C	J.Visser	Flierensestraat	
123	D314	D	J.Opgenoort	Flierensestraat	
124	D313	B	Wed.Witjes	Flierensestraat	
125	D132	B	B.Buurman	Flierensestraat	14
126	D386	B	B.Buurman sr	Flierensestraat	
128	D311	A	Gebr.Meurs	Flierensestraat	
129	D149	A	J.Leenders	Flierensestraat	
-	-	-	-	-	-

Kersenfeesttentoonstelling 2002

Vervolg van pagina 3.

Dat had te maken met het soort publiek. In snel tempo trokken een aantal kinderen langs de foto's waarbij vooral de getekende portretten van ereleden alle aandacht kregen. Navraag leerde dat de Bataven een prijsvraag georganiseerd hadden, om de geportretteerden te herkennen. De namen onder de tekeningen waren daarom ook tijdelijk afgeplakt. Na een tijdje nam de normale drukte zijn verloop; de toch iets ouderen die ruim de tijd nemen op alles op de foto's te plaatsen. Dat zijn we gewend. Toch bleken sommige foto's iets te oud. De historische kring wilde graag de namen van een aantal mensen op

twee wel heel oude foto's uit de twintiger en dertiger jaren van de vorige eeuw weten. Maar daar kwam niet echt veel respons op. Doch al bij al bleken er in Gendt genoeg voetballiefhebbers voorhanden of gewoon veel mensen met interesse voor het verleden, want gedurende de twee dagen van de tentoonstelling was het regelmatig gezellig druk. Maar even een vleugje jeugd had ook wel wat. We laten de jeugd trouwens niet buiten ons gezichtsveld. Reeds verschillende malen hebben we schoolklassen in ons onderkomen op bezoek gehad. Ook bij het geven van invalshoeken en ondersteuning voor scripties kan de jeugd in het vervolgonderwijs op ons rekenen. Want, wij hebben het verleden, maar zij hebben de toekomst.

Yvonne de Boer

Op pagina 16nog meer bloemen

Vermiste militair

Eind augustus\ werd ik gebeld door een meneer Jan Steijntjes uit Doetinchem met het volgende verhaal. Een kennis van een kennis van hem stond in Oostenrijk met een caravan op een camping en werd daar door een Oostenrijker aangesproken, die op een sticker op de caravan de plaatsnaam Doetinchem had ontdekt.

Deze Oostenrijker vertelde dat zijn grootvader in het najaar van 1944 in Nederland gesneuveld was en daarna in Doetinchem op een kerkhof begraven. Na de oorlog bleek dat de resten niet terug te vinden waren, dat de grootvader om zo te zeggen, van gesneuveld soldaat, vermist soldaat was geworden.

Jan Steijntjes heeft zich nogal verdiept in de oorlogsgeschiedenis van Doetinchem.

Hij vertelde me dat er tussen 13 oktober 1944 en 14 november 1944 12 militairen die in Gendt waren gesneuveld, daaraanvolgend op de Algemene Begraafplaats aan de Loolaan in Doetinchem werden begraven.

Hij voegde er aan toe dat Doetinchem eind maart 1945 door een bombardement werd getroffen dat 160 slachtoffers kostte. De bevrijding van de stad daarop volgend, vond plaats op 1 april 1945.

Voorafgaand aan de begrafenis van de slachtoffers werd door de burgers gemord, dat Duitse graven de 'mooiste plaatsen' hadden gekregen.

Dit had tot gevolg dat met behulp van een bulldozer die graven verplaatst werden. Dat alles niet zo voorzichtig mogelijk gebeurde was, gezien de toen heersende omstandigheden, begrijpelijk.

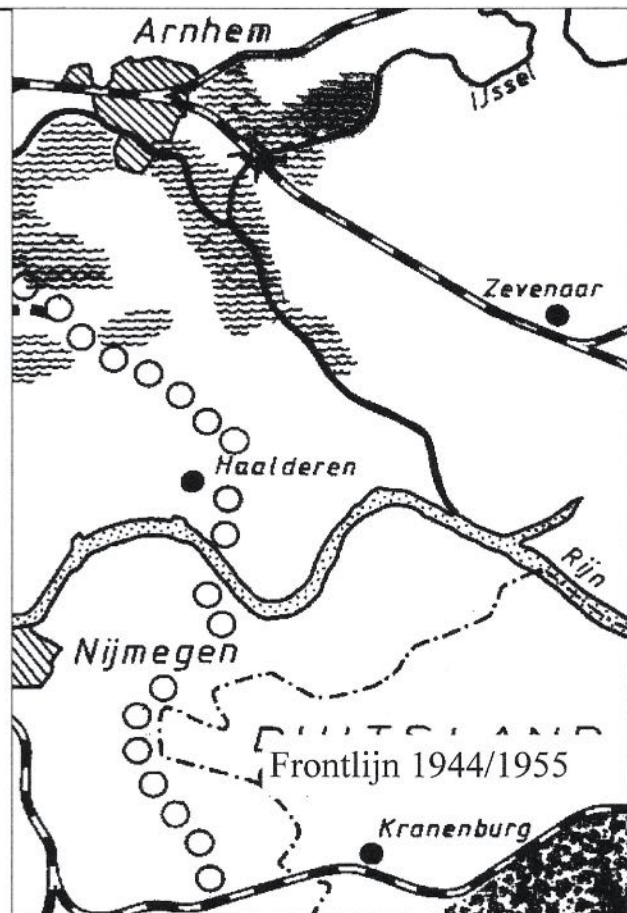
De Doetinchemse slachtoffers kregen daardoor voor de nabestaanden wel een meer aanvaardde plaats.

Later onderzoek naar herkenning van de lijken van de militairen werd mede daardoor nogal bemoeilijkt. De vermissing van de hiervoor besproken Oostenrijkse soldaat is misschien daardoor verklaarbaar geworden.

Het telefoontje van Jan Steijntjes had dan ook de bedoeling om te vragen of er misschien in Gendt een tipje van de sluier opgelicht kon worden.

Hij begon zijn verhaal met te vragen of dat ik misschien wist dat in Gendt in het najaar van 1944 een Oostenrijks militair gesneuveld was. Ik kon hem antwoorden dat dat inderdaad het geval was. Ik vertelde hem, dat op 28 september 1944 een Oostenrijkse piloot met zijn jachtvliegtuig in Gendt was neergestort (op de plaats van de huidige Molenwijk.) Deze piloot, Luitenant Leschanz, werd op het R.K.Kerkhof in Gendt begraven.

Omdat deze piloot na de oorlog naar zijn woonplaats Leoben in Oostenrijk is overgebracht, kon hij dus onmogelijk degene zijn die in Doetinchem wordt gezocht.

Hij bracht me toen op de hoogte middels het boven aangehaalde telefoongesprek.

Van de 12 militairen die hij noemde, waren er twee bij de frontlijn Haalderen/Gendt gesneuveld, drie in Flieren en zeven op andere, niet bekende plaatsen in Gendt. Al deze militairen behoorden tot het 22e SS Pantser Grenadiers regiment. Zij werden in juli 1954 overgebracht naar de Duitse militaire begraafplaats te Ysselsteyn in Limburg.

Het 22e regiment in Gendt werd half november 1944 afgelost.

De Historische kring is voor een groot deel bekend met de graven van circa 25 militairen, die bij terugkeer na de evacuatie in Gendt her en der aanwezig waren. Voor zover de overlijdensdata bekend zijn liggen die op 3 na, alle in de maand september tot 6 oktober 1944.

Dit verhaal roept onwillekeurig de vraag op: "Is het mogelijk dat er in Gendt tijdens die laatste oorlogsmoanden, half november 1944 tot april 1945, zo weinig oorlogshandelingen waren, dat er slechts zo goed als geen militairen bij omkwamen?"

We willen proberen of het mogelijk is na zoveel jaren nog wat meer te weten te komen.

Wij komen hierop dan ook terug. **Harrie Scholten**

Overgenomen uit de Gelderlander van 1 februari 1952

Nieuwe Sint Martinus in Gendt staat in grote lijnen getekend

Pastoor Pelgröm plukt dubbele vrucht uit 'sHeren' wijngaard.

(Van onze verslaggever)

In Gendt wordt een nieuwe kerk gebouwd. Zij is bijna onder de pannen. "Achter de molshoop gonst het van de activiteit", heeft ons onlangs een ingezetene van dit arbeidslustige dorp verteld, doelend op de wederopbouw daar ter plaatse. Terwijl wij intussen de niet minder diepzinnige dan spontane term, "molshoop" veiligheidshalve voor rekening van deze ingezetene laten, zouden wij deze uitspraak voor wat die gonzende activiteit betreft, tot de onze willen maken. Con amore! Want hetgeen na de bevrijding, die in Gendt zeker niet zonder bloed en tranen en de gruwel der verwoesting haar intocht heeft gehouden, hier opnieuw is gebouwd of is gerestaureerd, bewijst dat de bevolking van dit stadje uit de Middeleeuwen misschien geslagen maar niet verslagen zich een weg baant naar hernieuwde welvaart. Daarvan is ook de bouw van het nieuwe Godshuis een voorbeeld.

De Gendtenaren die na de verwoesting van hun behuis moesten kerken in een ruimte die daarvoor uiteraard ten enenmale ongeschikt was, hebben enkele jaren, geleden een noodkerk gebouwd, waarin iedere missionaris zich als in een kathedraal zal voelen. Waarmee maar gezegd wil zijn dat wat de Gendtenaren doen zij ook goed doen. En het ziet er naar uit dat dit laatste ook bewaarheid wordt van de nieuwe St. Martinuskerk van architect, J. Sluymer, waarvan

de grote lijnen zich nu duidelijk beginnen af te tekenen tegen de landelijke aanblik die Gendt biedt vanaf de Nijmeegsestraat, waar men zich weet in het domein van de geliefde, blozende bellefleur.

Gonzende activiteit achter de molshoop

Wanneer wij baggerend door de eeuwige modder van een bouwterrein in dit waterige Betuwse land op zijn winters, langs de : frontgevel van de nieuwe St. Martinus lopen, moeten wij ons even realiseren dat de eerste steen van dit bouwwerk nog pas September j.l. is gelegd. De kerk is nu al bijna letterlijk onder de pannen al staat zij nog geklemd tussen de wandrekken van hoog opschietende steigers. De forse entree met haar drie portalen staat duidelijk getekend tussen de beide hoekkapellen, de devotiekapel en de doopkapel, welke laatste de eerste inzet vormt van de toren die deze geldschaarse tijd voorlo-

pig nog tot de vrome wensen laat behoren. Men kan spijt hebben dat deze toren alleen op de ontwerptekening staat te prijken omdat de lange frontale bouw van het schip de kerk de breking van een verticaal omhoogstekende lijn dankbaar zou verdragen, maar het is doodeenvoudig niet anders. Overigens laat het zich aanzien dat het bouwwerk ook zonder de toren architectonisch een verantwoord geheel zal vormen omdat het front fors is opgetrokken en door enkele architectonische verfraaiingen als b.v. een vijftal rondbogen hoog boven in de frontgevel, een partij op zich zelf zal gaan vormen.

De aannemers, de gebroeders Oosterhout uit Wijchen, van wie men de proeven van bekwaamheid in kerkenbouw kan aantreffen in Beek bij Nijmegen, Groesbeek en Doornburg hebben met de bekapping van het gebouw een begin gemaakt. zodat de uiterlijke aanblik vrij spoedig rond kan zijn.

De toren van de kerk werd in 1959 gebouwd

Binnen de muren van het bouw-
sel, waarvan de warme rode bak-
steenkleur onmiddellijk appel-
leert aan het gemoed dat in dit
bedehuis van de toekomst een
verheffende sfeer zoekt, begint
het Christocentrische karakter
van de nieuwe St. Martinus tot
uitdrukking te komen. Het interi-
eur wordt groots. Het midden-
schip, voorwaarts gestuwd door
voortgolvende basilicale
'rondbogen aan weerszijden, ver-
wijdert zich vóór het priesterkoor in
een breed transept, waar de zit-
plaatsen voor de gelovigen lood-
recht op het middenschip zijn ge-
projecteerd: Door deze driedelige
groepering rond het altaar zullen
alle kerkgangers, van wie deze
nieuwe kerk er ruim duizend zal
kunnen herbergen, ruim zicht
hebben op de offertafel, hetgeen
een liturgische meebeleving van
het sacramentele offer alleen
maar ten goede zal komen.

Is dit interieur strak gehouden in
zijn grote lijnen, het zal aestheti-
sche waarden moeten vinden in
het evenwicht der verhoudingen
die in de moderne lossere bouw-
trant van onze tegenwoordige tijd
bij elk bouwwerk zijn geheel ei-
gen spel en zijn eigen facetten
vertoont.

Een informatie naar de datum van
in gebruikneming is bij een be-
zoek aan een werk in uitvoering
al heel gebruikelijk. "In de loop
van 1952" zegt de opzichter, met
de enorme speling die deze tijds-
ruimte in zich bergt, het risico
van iedere voorspelling voorzich-
tig vermijdend. Uiterlijk moge
de kerk haar gestalte hebben ge-
vonden, het binnenwerk zal nog
verscheidene maanden vorderen.
De bouw is tot nu toe voorspoed-
ig verlopen maar wanneer kon-
ing Winter niet spoedig geneest
van zijn neusverkoudheid van de
laatste dagen, komt er van voor-
spoedig werken niet veel terecht.
Het gehele interieur moet nog
worden bijgevoegd waardoor de
rode bakstenen in ivoorkleurige
voegen nog beter tot hun recht

zullen komen. Vloeren moeten
nog worden gelegd, het priester-
koor is nog slechts in grote trek-
ken afgebakend. "De zingzolder
is klaar" zeggen de bouwlieden,
het zangkoor wacht dus alleen
nog op afbouwen.

Fruitactie

Uit oogpunt van stedenbouw en
practisch nut wordt de nieuwe
kerk niet georiënteerd, doch met
de frontgevel naar de Nijmeeg-
sestraat gebouwd. Zij wordt ook
groter dan haar voorgangster het-
geen behalve een grotere bruik-
baarheid tevens een zwaardere
financiële last betekent die niet
alleen door een oorlogsschade-
vergoeding kan worden gedekt.
Op dit punt heeft de St. Martinus-
parochie van Gendt in de St.
Jans-parochie van Laren, een zeer
milde Maecenas gevonden die
ruim heeft bijgedragen om haar
aangenomen kind door de finan-
ciële lasten heen te helpen,

Maar ook de Gendtenaren zelf
tasten in hun beurs. Want buiten
de periodieke collecten voor de
nieuwe kerk bestaat in Gendt een
originele fruitactie die indirect
enige welkome contanten in de
kerkekas brengt.

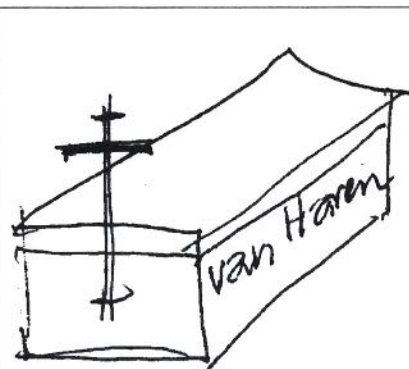
Op het bureau van pastoor Pel-
gröm liggen tussen brevier en ca-
techismus, kerklijsten en geeste-
lijke lectuur, zo wat veilingbrie-
ven opgestapeld, beduimeld en
smoezelig van vingers die aan de
carbon inktlaag aan de achterzij-
de hebben getast. Pastoor Pel-
gröm is aanvoerder. Aanvoerder
niet alleen van een geestelijke ge-
meenschap van gelovigen die
voor hem concreet de wijngaard
des Heren vertegenwoordigt waar
hij hopelijk menige vrucht mag
plukken, maar ook aanvoerder in

de handelseconomische betekenis
van het woord, aanvoerder van
vruchten uit de Betuwse fruittuin
waarvan men in Gendt een
vruchtbaar hoekje vindt. Pastoor
Pelgröm voert fruit aan op de drie
Over Betuwse veilingen: Ressen,
Elst en Huissen.

De katholieke fruittelers van
Gendt zijn overeengekomen bij
de aanvoer van hun fruit een be-
paald gedeelte af te zonderen dat
op naam komt te staan van hun
pastoor onder wiens veilingnum-
mer 2310 deze kerkevruchten on-
der de veilingklok komen. De op-
brengst van dit fruit wordt dan
gestort in het bouwfonds van de
nieuwe kerk. Ruim f. 4500.=
heeft deze aantrekkelijke actie
reeds opgeleverd

Wij beginnen nu iets te begrijpen
van die "gonzende activiteit ach-
ter de molshoop", Zij moge lei-
den tot het resultaat dat de Gendt-
se kwekers het Evangelie van de
goede boom die men kent aan
zijn vruchten, dit jaar zullen kun-
nen beluisteren in hun nieuwe pa-
rochiekerk waarvan de patroon in
onze Westerse landen het man-
nelijk voorbeeld is geworden van
spontane vrijgevigheid. "Gendt is
een mieters oord hebben wij tot
de ingezetene gezegd. De ingeze-
tene heeft geglimlacht.

de Gelderlander •

Toekomstbeeld????

Regio

De Historische Kring Bommel. Heeft een najaars thema-avond vastgelegd. Onderwerp is *'De IJssellinie met drijvende stuwen tijdens de Koude Oorlog'*. De eerste inleider is de heer P.C. Kerkum, Brigadegeneraal b.d., die zal ingaan op de politieke en militaire situatie in Nederland na Wereldoorlog II en het verdedigingsplan langs de IJssel.

Vervolgens zal de heer Ir. J. van Overeem sr de waterbouwkundige aspecten behandelen: het inunderen van de IJsselvallei door het afsluiten van de Rijn, Waal en IJssel door middel van drijvende stuwen.

Ingepast in de lezing zullen de technische kanten van de materie met moderne hulpmiddelen op een voor de toehoorders inzichtelijke wijze worden uiteengezet.

De lezing is op donderdag 31 oktober a.s. in Cultureel Centrum 'De Kinkel' in Bommel, aanvang 20.00 uur. De toegang is gratis.

Historische Kring Huessen In Huissen loopt nog steeds de wisselexpositie over de Gilden. De tentoonstelling is ingericht in samenwerking met de beide Huissense schuttersgilden van Sint Gangulphus en Sint Laurentius. Er zijn eeuwenoud gildenzilver, vaandels en andere attributen en foto's te zien. Tot in de herfst kan men deze tentoonstelling over de Huissense Gilden en 500 jaar Beleg en Ontzet bezichtigen in het Stadsmuseum 'Hof van Hessen'. Openingsdagen: zaterdag- en zondagmiddag van 13.00-16.30 uur.

Aanwinsten

In dank ontvangen:

Originele Kranten van de watersnood 1953, Bidprentjes en devotieplaatjes van M. Kersten-Hendriks

240 bidprentjes van Jos Aarntzen

220 bidprentjes van Mw Geurtz-Nielen.

Enkele foto's, ansichtkaarten en bidprentjes van Petra Roelofs uit Arnhem

Klein kruikje, steengoed, gevonden Vossengat, Eric Hakemulder

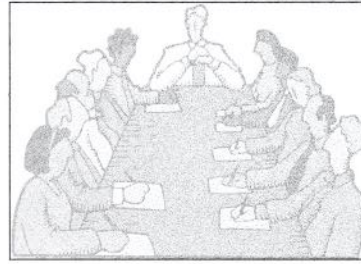
Boek: "Volk in Nood, Oorlogsgedenkboek van de Betuwe via Cis Lippmann-Rouw.

Inzake Gannita-Circuit: 7 affiches. Kadastrale tekening v/h circuit, meerdere tekeningen van wijzingen van de motorbaan van Ben Cornelissen.

Karte der Gegend Zwischen Arnheim und Xanten zu beide seiten des Rheins 1805, van Wim van Baal v.d. HKHuissen.

5 foto's van Thè Stokman.

Flink aantal foto's van van van Moerkerk en familie Ederveen.

Bijbaantjes

De bestuursleden van de kring worden regelmatig gevraagd om een bijdrage te leveren over de kennis van Gendt. Zo zijn ze actief in een aantal commissies.

De gemeente Bommel (Lingewaard) heeft ons gevraagd zitting te nemen in de volgende commissies.

Monumentencommissie.

Een commissie die de toekomst van de Gendtse gaat bepalen. Dat dit de hoogste tijd wordt hebben we recent in 'De Gelderlander' kunnen lezen over de toekomst van de Rooms Katholieke kerk. Zitting in deze commissie hebben Yvonne de Boer en Gerard Janssen.

Straatnamencommissie.

Deze commissie houdt zich bezig met naamgeving aan de nieuwe straten (van Gendt) Dat we daarbij de oude straten niet vergeten heeft u in Marktpraat kunnen lezen over het terugbrengen van twee oude straatnamen, Kaaksedam en Middeltrompschestraat. In deze commissie zijn vertegenwoordigd Gerard Janssen en Henk Klaassen.

Route Vier.

Dit is een werkgroep die nadenkt over de toekomstige recreatieplannen van de nieuwe gemeente.

Zitting hierin heeft Yvonne de Boer.

Commissie Gendtse Waard.

Ook Rijkswaterstaat heeft ons weten te vinden voor de herinrichting van de Gendtse polder. Dit in het kader van het grotere project Ruimte voor Rijntakken. Gerard Janssen en Henk Klaassen draaien al een anderhalf jaar mee in deze commissie. Verslag hebt u al in Marktpraat kunnen lezen.

Platform Historische Kringen.

De Historische kringen van Bommel, Doornenburg, Gendt en Huissen, alsmede de Stg Streekmuseum komen enkele keren per jaar samen om op de hoogte te blijven van elkaars activiteiten, om doublures te voorkomen, elkaar aan te vullen, gezamenlijke activiteiten uit te werken en was dies meer zij. Geert Visser en Harrie Scholten zijn de Gendtse afgevaardigden

Archeologische Werkgemeenschap Nederland, Afdeling 16, Nijmegen

Wim Otemann is lid van het bestuur van deze vereniging. Handig om daarvan in voorkomende gevallen medewerking te verkrijgen.

Gendtse polder

Rijkswaterstaat directie Oost-Nederland verzorgt een nieuwsbrief "Herinrichting Gendtse Waard".

In het vorige nummer ervan, werd namens de Historische Kring Gende het navolgende artikel geplaatst. De landelijke Open Monumentendag van 2000 stond in het teken van Nederland waterstaat. Dit was voor de Historische Kring een mooie gelegenheid de bewoners van Gendt te informeren wat RWS van plan was met de Gelderse rivieren. Concrete plannen voor Gendt waren er nog niet. Begin februari 2001 is de Historische Kring door RWS gevraagd deel te nemen in de adviesgroep "Herinrichting Gendtse waard ten behoeve van ruimte voor de rivier en natuur ontwikkeling".

Henk Klaassen en ik waren de afgevaardigden van de HKG. Die avond maakten we kennis met leden van de projectgroep van RWS en andere vertegenwoordigers van de belangengroepen. Iedereen had een reactie, wat veelal neerkwam op bezwaar tegen de veranderingen, onzekerheid en de zorg om hoe het zou worden. Wij hebben ons als HKG afgevraagd wat onze inbreng kon zijn. De doelstelling van Rijkswaterstaat stond vooraf al vast, verlaging van het hoogwaterpeil.

In onze statuten staat het vergaren, bewaren en verspreiden van kennis over de historie van Gendt met het doel deze te behouden voor ons nageslacht. Hier zou voor ons als lid van de adviesgroep onze taak komen te liggen. In het basisplan staat vermeld dat de Gendtse Waard een lage archeologische verwachtingswaarde heeft en vooraf hier geen onderzoek naar verricht wordt. Volgens ons zijn de onderzoekers en rapportopstellers te weinig bekend met de historie van onze polder. In een eerste reactie

op dit rapport hebben we geprobeerd de nu nog bestaande structuren en bijzonderheden te vermelden.

Op 16 januari 2002 heeft de HKG een lezing georganiseerd en RWS gevraagd de stand van zaken in de Gendtse Waard toe te komen lichten. Die avond werd ons duidelijk dat onze bijdrage nog niet had geleid tot een herzien van het standpunt van RWS met betrekking tot de archeologische verwachtingswaarde. Wel kregen we te horen dat voor de Gendtse Waard de richtlijnen van Malta wel van toepassing zijn, waardoor vooraf onderzoek naar mogelijke archeologische zaken in elk geval veilig was gesteld.

Was onze eerste reactie op het Basisrapport voornamelijk gericht op aanwezige elementen, in het concept deelrapport Landschap, Cultuurhistorie en Archeologie gingen we wat dieper in op de historie van de Gendtse Waard en brachten deze onder de aandacht van de schrijvers. Door middel van kaarten en foto's hebben we het verleden in beeld gebracht en aangegeven wat de historische waarde voor ons hiervan is.

Immers hoe was het ook alweer.....vergaren, bewaren en verspreiden van kennis over onze historie. We hopen met deze doelstelling een blijvende positieve bijdrage te mogen leveren voor het behoud van dit mooie stukje Gendt.

Gerard Janssen

Programma Historische Kring Gende

Ten tijde van het samenstellen van dit Kringblad, moest het najaarsprogramma van de Historische Kring Gende nog worden vastgesteld. Zodra er definitieve gegevens bekend zijn over een thema-avond, zullen deze bekend gemaakt worden in de agenda op internet, via posters en de pers.

De Blaasbalg

In het Rijksarchief te Arnhem trof ik enkele papieren aan, die betrekking hadden op de verkoop van 'n klein stukje grond te Gendt. Het is wel toevallig dat een transactie van zo'n miezerig klein stukje grond, bewaard is gebleven. Het viel me op omdat er een mooie tekening bij was. Dus de moeite waard om er een kopie van te maken, te meer omdat het een onderdeel was van een perceel met een aparte naam: De Blaasbalg.

Het bijbehorende verhaal luidt als volgt:

Op 20 maart 1865 schrijven Hendrik Huisman, Azn en Arnoldus Leenders, allebei grondeigenaar en tabaksplanter, beiden ook wonende in de buurtschap Flieren te Gendt, dat zij op verzoek van de Kerkvoogd van de Hervormde Gemeente van Gendt verklaren dat zij bij beste kennis en wetenschap een uitstekend hoekje van het perceel sectie A, nr 51a, groot ongeveer 2 nederlandse roeden, waardenen op f. 1500.= den bunder.

De kerkvoogd en notabelen verzoecken daarna toestemming aan de Provinciale Overheid om toestemming om het stukje grond te mogen verkopen aan de heer van Kraaikamp tegen een prijs van f.2000.= per bunder. Deze toestemming wordt verleend, onder voorwaarde dat de opbrengst rentegevend wordt belegd. Het te verkopen gedeelte was circa 2 roeden groot. De opbrengst voor de Kerk was dus circa f 6.00 (zes gulden!) En dat nog

na verhoging van de taxatieprijs.

Zij die een Kadastrale atlas van Gendt hebben, kunnen op kaart nummer 3 (rechts boven op die kaart aangegeven), sectie A, 2e blad, sectienummers 51, 52 en 53, de tekening terug vinden die bij dit verhaaltje is afgedrukt.

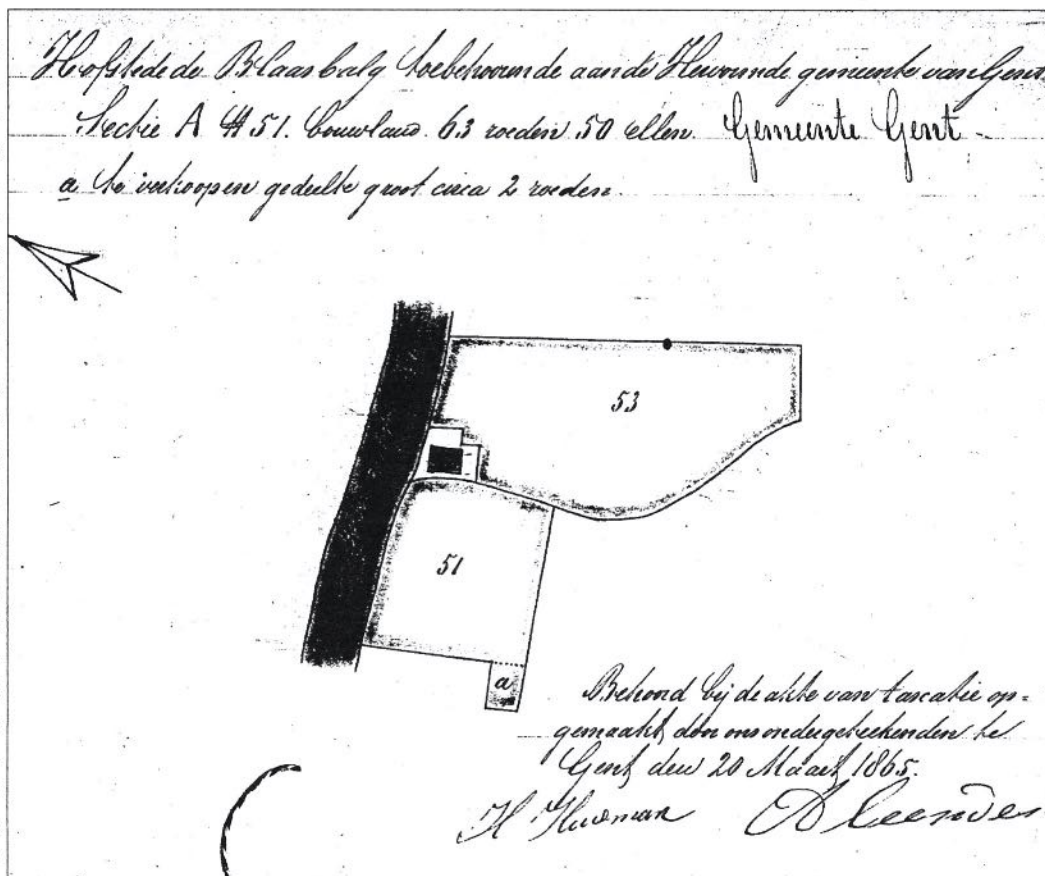
Op bladzijde 58 van dezelfde atlas kunt u daarna vinden dat de Hervormde Kerk van Gendt eigenaar was van de percelen die gezamenlijk hofstede de Blaasbalg genoemd werd.

Op een detailkaartje van 1867 staat het uitstekende hoekje niet meer bijgetekend. De transacties in 1865 is dus doorgegaan.

Als u eens door Flieren fietst ziet u tegenover huisnummer 55 de betrokken percelen. De vorm van perceel nummer 53 is ongetwijfeld de reden voor de naam Blaasbalg geweest.

De naam duikt na de tweede wereldoorlog weer op, op een kaart van de Stichting voor Bodemkartering Wageningen. Maar nu meer op zijn Gendts als "Blaastoet". Ook Cor van Meekeren noteerde deze naam tijdens zijn speurtocht naar veldnamen, zo'n 15 jaar geleden.

Harrie Scholten

De Nederlandse roede als vlaktemaat was in die tijd 14 m². Het te verkopen gedeelte, circa 28 m² bracht bij een verkoopprijs van f. 2000.= per bunder dus ten naaste bij € 2.75 op

Uit ons fotoarchief

In de vorige Marktpraat stond een foto uit 1957 met 41 deelnemers aan een schoolreisje naar schiphol.

Als reactie ontvingen we een E-mail van Rietje Meijer. Hierin zegt ze dat er een paar verkeerde namen tussen zitten.

Juffrouw Hengeld moet zijn **Hengeveld**.

Gerda Derks moet zijn **Toos** Derks.

Betsie Meijer moet zijn **Rietje** Meijer.

Bedankt Rietje, Leuk dat je na al die jaren nog steeds Rietje heet.

Hierboven ziet u de betreffende dames, uit de groepsfoto geplukt ,nogmaals getoond. Van vader Piet Peters hoorden we dat zijn dochter (nr 40 op de foto) altijd **Ria** heette en dat dat nog steeds zo is. Daarom wordt ook zij in het rijtje geplaatst.

De nieuwe oude foto toont u het feestcomité dat in 1957 het 25-jarig bestaansfeest van de VV de Bataven voorbereidde.

Boven van links naar rechts:

Jan Milder (Schoesje), Thé Nissen, Geert Alofs, Wim de Klein, Wim Teunissen.

Middenste rij:

Harrie Verhoeven, Thé Stokman, Wim Schouten, Jan Cornelissen en Wim Varwijk.

Onderste rij: Vijf mooie bloemstukken.

De foto ontvingen we dit jaar tijdens het kersenfeest van Thé Stokman.

ST. SEBASTIANUS GILDE VIERDE FEEST. DEKEN H. BRAAM NAM ARSCHEID VAN HET GILDE.

Zondag 12 Februari vierde St. Sebastianus Gilde te Gendt zijn Patroonsfeest. Om 9 uur waren een groot aantal Gildebreders bijeen aan de zaal Schaars, vanwaar het in optocht naar de kerk ging, vooropgegaan door de tamboers, bazuinen en vendeliers. Om half tien werd een H. Mis op-

In de oude heerlijkheid Gendt komt een uniek recreatie-oord

Voor de Betuwe een kans tot een 4-4-50 culturele opgang

Want was het forum in het aloude Rome niet het openbare plein, waar markt werd gehouden, recht werd gesproken en volksvergaderingen werden gehouden?

ONDER DE TRAP

Onder de majestueuze trap zal na de opening gelegenheid worden geboden, hetzij tot meditatie over gedane fouten, waarvoor men in daarvoor bestemde cellen verdwijnt hetzij tot lering van de wijze lessen, die dadelijk hier door ervaren Landbouwlaren zullen worden gegeven.

Daarnaast zal er steeds een brandweerwagen gereed staan, om bij het eerste alarm de rode

Met man en macht wordt er op het huidige forum (markt) van de oude heerlijkheid Gendt gewerkt aan de verbouwing van het oude gemeentehuis tot een ontspanningsgebouw, dat tot nu toe — hetgeen we met een gerust hart durven schrijven — in de Over-Betuwe zijn weerga niet kent.

Er zit bij de metselaars, timmerlieden, stucadoors en andere werklui en'n haast achter, omdat

67-50 K.A.B.

De leden, die zich hebben opgegeven voor de Passiespelen te Tegelen, worden verzocht het verschuldigde bedrag vóór 10 Juli a.s. af te dragen aan de penningmeester G. Teunissen, Dijkstraat.

PAASVUUR 4.450

Ook dit jaar zal er op de Eerste Paasdag het Paasvuur worden ontstoken, welke traditie vooral door het St. Sebastianusgilde en de R. K. Jeugdbeweging in ere wordt gehouden.

Vooraf wordt dan altijd een optocht gehouden, dit jaar over Flieren zal trekken.

Om 7 uur wordt er opgesteld bij de Klok.

Aan de kop lopen de tamboers en bazuinblazers, daarna de R.K. Harmonie „St. Caecilia”, dan de vendeliers, bestuur en leden van „St. Sebastianus” en de Jeugdbeweging.

De route is als volgt: Dorpsstraat, Flierensestraat, Flieren, Melenstraat, Monnikhofsestraat, Dijk, Fuikerdam.

Het Paasvuur zal ontstoken en gezegend word door de pastoor waarna er rond het vuur wordt gezongen, gemusiceerd, gevendeld en een taptoe wordt gegeven.

Ook wordt „Judas” weer ver-

R.K. Lagere Landbouwschool te Gendt werd feestelijk geopend

Zeer grote dank aan gemeentebestuur voor krachtdadige steun

(Van onze verslaggever)

GENDT, 15 Mei. — De 15e Mei 1950 is voor het gehele katholieke deel van de Betuwe landbouwende bevolking, maar speciaal voor de leden van de ABTB afd. Gendt, een heuglijke dag geweest, een kleine milpaal.

gen zij 2 dagen onderwijs per week, de overige drie jaren 1 dag per week. De school die staat onder het beheer van het districtbestuur van de AETB, behoort een streekschool te zijn, aangepast aan het streekeigene van de Betuwe. Behalve de specifieke landbouwvakken als

Gendt huldigde op grootse wijze haar priesterzoon pater Huisman

In speech en spreekkoor, zang en muziek, met de trom en bazuin

Voor de Harmonie en het Schuttergilde sprak de heer H. Braam een kort woord, tevens als inleiding op de grote huld, die gebracht werd door de Harmonie, de gemengde Zangvereniging, de tamboers en bazuinblazers van

Geslaagde le lustrumviering van de Kajottersbeweging te Gendt

GENDT, 2 November — De jonge katholieke arbeiders van Gendt hebben Woensdag 1 Nov. j.l. schoon en feestelijk het vijfjarig bestaan van hun jeugdstandsorganisatie gevierd.

In de intieme sfeer van de kloosterkapel, fijn versierd door de Eerw. Zusters werd begonnen met een H. Mis en een algemene H. Communie. Daarna volgde 'n

diensten van dit driemanschap werden dankbaar gememoreerd. Daarna passeerden de diverse acties de revue. Bij één ervan was de afdeling Gendt zelfs nummer één in het Aartsbisdom en nummer drie in heel Nederland.

Daarna sprak Aalmoezenier v. Kempen een hartelijk woord tot de ouders. De zware oudertaak

De nieuwe R. K. Jongensschool te Gendt

PLECHTIGE INZEGENING EN OPENING.

Zo heeft Meester Dinnissen dan weer zijn school. Fonkelnieuw. Ze ligt er ruim en rustig, gereed voor de dingen die komen gaan. En veel zal komen en veel zal er groeien in de Gendtse jongen. Maar zal Meester Dinnissen en zijn staf voor zo lang? Want wie meent, dat de schouders van de Meester niet wat gebogen zijn, omdat de last en de verantwoordelijkheid die ze torsen moeten te zwaar voor hem worden, ziet het verkeerd. Meester Dinnissen draagt zijn hoofd wat lager, omdat hij elk ogenblik gereed staat tot een stapel...

Dan vertolkte Burgemeester J. B. R. v. d. Meulen de vreugde van het gemeentebestuur, nu weer een voornaam gebouw was toegevoegd aan het wederopbouwplan der gemeente Gendt. Een schoolgebouw dat groot, voornaam en noodzakelijk was. Hij hoopte en wenste dat het onderwijs hier gegeven zegenrijk zou zijn voor de gemeente.

Tenslotte verkreeg de heer Dinnissen, hoofd van de nieuwe jongensschool, het woord, die in het kort de geschiedenis schetste van het vernielen der oude school en het tot stand komen van deze nieuwe school, waaruit bleek dat reeds in 1945 plannen

Veel en veel meer krantenknipsels hebben we in mappen in onze rekken staan. Inkijkmogelijkheden met koffie of thee, soms een koekje, elke maandagavond en woensdagvoormiddag.

Leden

Na de verschijning van ons vorige periodiek, hebben we wegens overlijden, afscheid moeten nemen van **Bjnt Berns en Jo Verheijen**.

Wij wensen de nabestaanden veel sterkte bij de verwerking van het hun overkomen verlies.

Een liefdevolle herinnering aan

Bernardus Martinus Berns

echtgenoot van

Theodora Johanna Roelofs

Bjnt werd op 28 februari 1928 te Gendt geboren en is overleden op 6 september 2002 in het CWZ te Nijmegen. Na de Eucharistieviering op 11 september in de H. Martinuskerk hebben we hem te ruste gelegd op de Algemene Begraafplaats aan de Zandvoortsestraat te Gendt.

*Heel bijzonder, heel gewoon.
Gewoon een heel bijzondere man...*

Na een leven dat getekend werd door eenvoud, goedheid, bezorgdheid, eerlijkheid en liefde is, voorbereid van ons heengegaan mijn lieve man en onze geweldige pa

JO VERHEIJEN JOHANNES ENGELBERTUS MARIE

echtgenoot van

BERDIEN CROES

☆ Gendt, 15 april 1933

† Gendt, 1 oktober 2002

Nieuwe Leden

H van Zagten, Gendt
C H M Janssen, Gendt
Marian de Beijer, Gendt
P. Braam, Gendt
W G J Evers, Gendt
J.J. Huizinga, Gendt
Wilfried Jansen, Gendt
Jan Rasing, Gendt
J. Speijers, Gendt
G. van Werkhoven-Wannet,
Gendt
Petra Roelofs, Arnhem,
Truus Teunissen, Arnhem

Zou het dan toch waar zijn?

Op 8 oktober 2002 lazen we in De Nieuwe Krant in een artikel over het voormalige gemeentehuis:

Een verbouwing moet de hele benedenverdieping van het gemeentehuis geschikt maken voor het dagelijks verblijf van ongeveer 120 kinderen. De bovenverdieping blijft ongebruikt.

Op 9 oktober belden we met de afdeling welzijn van de gemeente met de vraag ????

Op 10 oktober werden wij teruggebeld voor een afspraak.

Op 11 oktober maakten we met twee wethouders een wandeling over de bewuste bovenverdieping om met ons de mogelijkheden van een verhuizing te bekijken.

Zou het dan toch waar zijn?

Oud en nieuw nieuws

Marktpraat is het contactorgaan van de Historische Kring Gente.

Naast dit contactorgaan worden regelmatig 'Bijdragen van de Historische Kring Gente' uitgegeven. Deze bijdragen zijn publicaties, die - na lezing - in uw map opgeborgen kunnen worden bij de er in aangegeven sectie.

De eerste opbergmap wordt bij het aangaan van het lidmaatschap gratis uitgereikt.

Het lidmaatschap van de Historische Kring Gente bedraagt € 11.= per jaar.

Daarnaast heeft u de keuze om een abonnement te nemen op het jaarboek "Terugblik", dat onder auspiciën van 5 historische verenigingen uit de Betuwe rond het jaareinde wordt uitgegeven. De kosten van het abonnement hierop zijn € 6.=. (Circa € 2.50 voordeel ten opzichte van de losse verkoop.)

"Marktpraat" en "Bijdrage van de Historische Kring Gente" verschijnen gratis voor de **346 leden en 17 ruilleden en instellingen. Samen dus 362.**

De vaste openingstijden van ons onderkomen, gehuisvest in "Marca XX" op het adres Markt 20, zijn van september tot en met juni: elke maandagavond van 20.00 uur tot 22.00 uur en elke woensdagmorgen van 9.30 uur tot 12.00 uur. □

Uitgesproken!

Historische Kring Gente
Secretariaat: Waterwolf 31
6681 TH Bommel
☎ 0481 422400

website
[www.universal.nl/users/
nicodeboer/hkg.html](http://www.universal.nl/users/nicodeboer/hkg.html)

e-mail
nicodeboer@universal.nl

Huisvesting: in Marca XX
Markt 20, Gendt

Betalingen:
Hist. Kring Gente te Gendt
gironummer 23 35 165
banknummer 1164 26 705.